Anexa nr. 1

EVOLUȚIA ECONOMICĂ A ROMÂNIEI PE TERMEN SCURT ŞI MEDIU

Eforturile întreprinse de România pe calea pregătirii pentru aderarea la UE au permis în ultimii ani o evoluție economică pozitivă. În acest context România îşi propune continuarea şi adâncirea reformelor începute din perspectiva îndeplinirii obiectivelor generale ale Strategiei Lisabona relansate: "mai multă creştere economică şi mai multă ocupare". În elaborarea Programului Național de Reforme s-au luat în considerare atât condiționalitățile interne cât şi realitățile europene şi mondiale în scopul prioritizării măsurilor naționale şi utilizării echilibrate a resurselor.

În ceea ce priveşte **creşterea economică** România se află în prezent în al şaselea an de evoluții pozitive, ritmurile anuale de circa 5,7% începând cu 2001 asigurând reducerea graduală a decalajelor față de țările Uniunii Europene. Ritmul de creştere a produsului intern brut, de 7,4% în semestrul I 2006, este cel mai ridicat dintre cele înregistrate pentru această perioadă în ultimii ani (6,6% în semestrul I 2004 şi 4,9% în semestrul I 2005). Produsul intern brut pe locuitor a crescut de la 1.795 Euro în 2000 la 3.665 Euro în 2005. Raportat la Statele Membre ale Uniunii Europene, în anul 2005 produsul intern brut pe locuitor la PPS a fost de 7.700 Euro PPS, reprezentând 33,1% din media UE25 față de 24,9% în anul 2000, când a fost de 5.000 Euro PPS.

Cererea internă a reprezentat pe întreaga perioadă 2001-2005 principalul factor de creştere, înregistrând un ritm mediu anual de 8,2%. Un factor important de creştere a cererii interne l-a constituit, la finele anului 2004, reducerea impozitelor pe venitul personal şi pe profitul întreprinderilor, prin introducerea cotei unice de 16%. Din 2005, pe fondul măsurilor de stimulare a sectorului privat, ritmul de creştere a cererii interne s-a încetinit şi ceea ce este de semnalat este că proporția în cadrul cererii interne dintre consum şi investiții s-a îmbunătățit. Astfel, formarea brută de capital fix a crescut cu 13,0%, iar consumul individual efectiv al gospodariilor cu 9,0%. Chiar în condițiile creşterii salariului real şi a creditelor de consum, consumul privat a înregistrat o creştere mai mică decât in 2004, în timp ce investițiile realizate în sectorul privat au crescut cu 24,9%.

Chiar dacă principalul factor de creştere economică a rămas **consumul individual al gospodariilor**, acesta şi-a redus contribuția la creşterea reală a produsului intern brut (de la 9,7 procente în 2004 la 6,9 procente în 2005). In schimb formarea brută de capital fix şi-a consolidat contribuția cu 0,5 puncte procentuale, ajungând la 2,8 procente. Semnificativ şi, totodată îmbucurător este faptul că economia a răspuns corespunzator situației deosebite create de problemele neprevăzute, în special valurile succesive ale inundațiilor. Astfel, în timp ce creşterile formării brute de capital fix au fost din ce în ce mai mari cu fiecare trimestru creşterile consumului individual al gospodariilor au avut un trend descrescător.

Tabelul nr.1.1

Produsul intern brut pe elemente de utilizare

-modificări procentuale anuale -

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Ritm mediu 2006-2010 (%)
Cererea internă, din care:	4,3	8,4	3,9	8,4	12,1	8,3	9,1	7,9	7,6	7,2	6,7	7,7
- Consumul individual efectiv al populației	0,2	6,8	4,8	8,3	12,9	9,0	8,9	7,5	7,1	6,5	6,1	7,2
- Consumul colectiv efectiv al administrației publice	20,5	-0,2	6,0	8,5	4,6	4,0	3,0	3,0	3,5	3,0	2,5	3,0
-Formarea brută de capital fix	5,5	10,1	8,2	8,6	10,8	13,0	12,0	11,5	11,0	10,8	10,5	11,2
Exporturi de bunuri şi servicii	23,4	12,1	17,5	8,4	13,9	7,6	13,3	10,5	8,3	7,3	6,5	9,2
Importuri de bunuri şi servicii	27,1	18,4	12,0	16,0	22,1	17,2	17,9	13,3	11,1	10,0	9,1	12,2
Produsul intern brut	2,1	5,7	5,1	5,2	8,4	4,1	6,7	6,4	6,3	5,9	5,6	6,2

Sursa: Institutul Național de Statistică, Comisia Națională de Prognoză

Tabelul nr.1.2

Produsul intern brut pe ramuri

(modificări procentuale anuale)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Ritm mediu 2006-2010 (%)
Industrie	5,9	4,4	5,1	4,4	6,5	2,5	6,4	4,8	5,2	5,4	5,6	5,5
Agricultură	-18,1	28,0	-6,7	5,2	18,9	-13,9	1,5	3,0	3,2	3,5	3,5	2,9
Construcții	6,3	11,1	7,6	7,0	9,1	9,9	13,0	12,0	11,0	10,5	10,5	11,4
Servicii	5,5	3,6	7,1	5,5	6,8	8,1	6,5	7,1	6,7	6,0	5,3	6,3
Produsul intern brut	2,1	5,7	5,1	5,2	8,4	4,1	6,7	6,4	6,3	5,9	5,6	6,2

Sursa: Institutul Național de Statistică, Comisia Națională de Prognoză

În perioada 2006-2010 se estimează că produsul intern brut va creşte cu ritmuri în medie de peste 6,0%, pe seama măririi volumului de activitate, cu deosebire în construcții şi servicii. În ceea ce priveşte formarea brută de capital fix aceasta va creşte în medie cu circa 11,0%, în condițiile în care cererea internă, în ansamblul său, va creşte cu un ritm mediu de circa 7,7%. Consumul individual efectiv al gospodăriilor se va majora cu un ritm mai lent (în medie cu circa 6,7%), având, în schimb, o dinamică mai mare decât consumul colectiv efectiv al administrației publice, ultimul fiind restrâns în principal datorită măsurilor luate în scopul consolidării fiscale. De asemenea se estimează că producția industrială are capacitatea de a înregistra pe termen mediu creşteri anuale de circa 5%. În structura acesteia se prognozează o îmbunătățire a proporționalității între macro-sectoare, ceea ce semnifică o mai eficientă utilizare a resurselor energetice şi de materii prime. Astfel, în timp ce industria prelucrătoare va înregistra în perioada 2006-2010 un ritm mediu anual de 5,8%, industria energetică îşi va mări producția cu 2,8%, iar industria extractivă cu doar 0,9%.

Investițiile au avut o creştere constantă în ultimii ani în România şi în special în ultima perioadă ca rezultat al relaxării fiscale. În anul 2005, intrările nete de investiții străine directe s-au menținut la

un nivel ridicat, de 6.6% din PIB. Reducerea impozitării directe asupra muncii şi capitalului a stimulat economisirea şi investiţiile, proces reflectat în creşterea, cu deosebire, a investiţiilor din sectorul privat, dar şi a investitiilor străine. După atingerea unei valori record pentru România în 2005, în semestrul I 2006 investiţiile au continuat să înregistreze ritmuri de creştere ridicate, ceea ce a dus la sporirea substanţială a contribuţiei acestora la creşterea reală a produsului intern brut. Formarea brută de capital fix s-a majorat cu 11,9% ceea ce s-a concretizat într-o contribuţie la creşterea PIB de 3,3 procente, comparativ cu 1,6 procente în semestrul I 2005. In semestrul I 2006, investiţiile din sectorul majoritar privat au reprezentat 80,2% din total, faţă de 67,1% în semestrul I 2005. Investiţiile din acest sector au fost orientate în principal spre achiziţionarea de utilaje şi mijloace de transport (55% din volumul de investiţii realizat în primul semestru).

Tabelul nr.1.3

Evoluţia investiţiilor străine directe

Indicatori	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Rata de investiţie (% din PIB)	18,9	20,7	21,3	21,4	21,6	23,1	23,6	24,3	25,1	26,0	26,8
Investiţii străine - MEuro -	1147	1294	1212	1946	5183	5208	7500	5700	5500	5400	5200

Sursa: Institutul Naţional de Statistică, Comisia Naţională de Prognoză

Pentru perioada următoare se preconizează ca, în condiţiile păstrării competitivităţii fiscale actuale, să se menţină ritmul investiţiilor private în economie.

Exportul net a avut, în general, o contribuţie negativă la creşterea PIB, ca urmare a unor importuri crescute de bunuri şi servicii cauzate, în primul rând, de dependenţa ridicată a economiei româneşti de importurile energetice şi de materii prime, iar în al doilea rând de importurile de bunuri de capital. Creşterea competitivităţii produselor româneşti, înregistrată începând cu anul 2004 s-a reflectat în schimbarea structurii exportului de produse industriale. Astfel, exportul de produse de joasă tehnologie şi cel de resurse a scăzut, în timp ce exportul de produse de medie tehnologie a crescut simţitor. În prezent, România beneficiază de tehnologie în mare parte importată fiind necesare eforturi mai mari pentru ca aceasta să fie creată şi la nivel local. Contribuţia negativă a exportului net la creşterea reală a PIB s-a majorat cu 0,5 puncte procentuale în 2005 faţă de 2004. In semestrul I 2006 exportul net şi-a redus contribuţia negativă la creşterea PIB până la 4,4 procente faţă de 6,7 procente în semestrul I 2005. În timp ce exporturile de bunuri şi servicii au avut o creştere reală cu aproape 6 puncte procentuale mai mare decât în semestrul I 2005 (11,7% faţă de 5,9%), importurile de bunuri si servicii au înregistrat o creştere comparabilă cu cea din semestrul I 2005 (18,0% faţă de 17,1%).

Pentru perioada următoare se estimează că exportul net va avea în continuare o contribuţie negativă la creşterea reală a produsului intern brut, dar în scădere. Importul de bunuri şi servicii se apreciază că va avea în continuare creşteri reale superioare exportului de bunuri şi servicii, respectiv cu o medie de 12,2% faţă de 9,1%. Valoarea exporturilor de bunuri urmează să crească cu un ritm mediu anual de 14,1%, iar cea a importurilor de bunuri cu un ritm mediu anual de 14,8%. De asemenea, se aşteaptă ca serviciile să îşi îmbunătăţească contribuţia la acoperirea deficitului de cont curent.

În ceea ce priveşte **deficitul comercial** expansiunea mai rapidă a importurilor a condus la majorarea acestuia care s-a reflectat în creşterea deficitului de cont curent. Ponderea acestuia în PIB s-a stabilizat în anul 2005 la cca. 8,7%. Ca tendinţa pozitivă se remarcă sustenabilitatea ridicată a deficitului de cont curent. Acest deficit a fost acoperit din surse autonome de finanţare în proporţie de 94% în 2005 şi de peste 73% în semestrul I 2006. Previziunile pe termen mediu privind îmbunătăţirea contribuţiei exportului net la creşterea reală a produsului intern brut sunt fundamentate, în principal, pe evoluţia pozitivă a comerţului exterior, caracterizată prin apropierea sensibilă a creşterii valorice a exportului de bunuri de creşterea valorică a importului de bunuri.

Tabelul nr.1.4

Balanța comercială

(MEuro)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Exporturi de bunuri	11273	12722	14675	15614	18935	22255	26100	30000	34100	38400	43000
Creşteri - % -	41,3	12,9	15,4	6,4	21,3	17,5	17,3	14,9	13,7	12,6	12,0
Importuri de bunuri CIF	14235	17383	18881	21201	26281	32569	39370	45300	51600	58150	64850
Creşteri - % -	43,4	22,1	8,6	12,3	24,0	23,9	20,9	15,1	13,9	12,7	11,5
Import FOB	13140	16045	17427	19569	24258	30061	36340	41810	47630	53670	59860
Soldul balanței comerciale											
FOB-FOB	-1867	-3323	-2752	-3955	-5323	-7806	-10240	-11810	-13530	-15270	-16860
% din PIB	-4,6	-7,4	-5,7	-7,5	-8,8	-9,8	-10,8	-10,9	-11,1	-11,4	-11,5
FOB-CIF	-2962	-4661	-4206	-5587	-7346	-10314	-13270	-15300	-17500	-19750	-21850
% dinPIB	-7,4	-10,4	-8,7	-10,6	-12,1	-13,0	-14,0	-14,1	-14,4	-14,7	-14,9

Sursa: Institutul Național de Statistică, Comisia Națională de Prognoză

Pentru perioada următoare se preconizează că deficitul de cont curent se va majora cu 65% față de 2005 în timp ce ponderea acestuia în PIB se va diminua la 7,8% în anul 2010, dar nu va reprezenta un factor de presiune asupra echilibrului extern, fiind acoperit aproape integral din transferuri de capital, investiții directe şi investiții de portofoliu.

În ceea ce priveşte **inflația,** România se află pe o traiectorie pozitivă. După ce în anul 2005 procesul dezinflaționist a cunoscut o uşoară încetinire, evoluția prețurilor de consum în primele luni ale anului 2006 certifică continuarea tendinței dezinflaționiste. Astfel, prețurile de consum s-au majorat în luna septembrie cu 2,76% față de luna decembrie 2005, iar rata medie lunară înregistrată în perioada 1.01- 30.09. 2006 se situează cu 0,3 puncte procentuale sub nivelul înregistrat în perioada similară a anului trecut. In perioada 2006 – 2010 se aşteaptă o creştere economică rapidă fără efecte inflaționiste. De altfel, este prevăzută şi o politică fiscală şi monetară strânsă, care va face posibil controlul inflației. Creşterea economică se aşteaptă să fie aproape de PIB-ul potențial, cu asigurarea unei stabilități economice de durată. Output-gap va fi în scădere, ceea ce ar evidenția continuarea procesului dezinflaționist.

Tabelul nr.1.5

Evoluția inflației şi a deficitului de cont curent

Indicatori	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Inflația (Dec/Dec - %)	40,7	30,3	17,8	14,1	9,3	8,6	5,5	4,5	3,5	3,0	2,5
Deficitul de cont curent (% din PIB)	-3,7	-5,5	-3,3	-5,8	-8,4	-8,7	-8,7	-8,6	-8,2	-8,0	-7,8

Sursa: Institutul Național de Statistică, Comisia Națională de Prognoză

În perioada următoare procesul dezinflaționist va continua pentru îndeplinirea obiectivului pe termen mediu, respectiv de a ajunge la orizontul anului 2010 la un nivel al inflației comparabil cu cel din Uniunea Europeană. O asemenea evoluție este susținută, în principal, de reducerea expectațiilor inflaționiste, în special prin adoptarea strategiei de politică monetară de țintire directă a inflației, creşterea mai moderată a prețurilor reglementate în raport cu perioadele anterioare şi de continuarea aprecierii în termeni reali a monedei naționale în raport cu Euro, dar şi de angajamentul Guvernului pentru o politică salarială prudentă.

Construcția şi execuția bugetului României au suferit evoluții între anii 2005 şi 2006. Astfel, construcția bugetară pe anul 2005 a fost marcată de necesitatea corelării priorităților

generate de continuarea susținerii reformelor structurale în general şi a măsurilor sociale generate de recalcularea pensiilor în special precum şi de acordarea creşterilor salariale. La acestea s-a adăugat imperativul acoperirii necesarului de fonduri pentru finanțarea activităților şi structurilor cu deficite de pregătire pentru procesul de aderare la UE, cheltuieli ocazionate de unele recorelări din domeniul sănătății precum şi înlăturarea efectelor inundațiilor. Evoluția bugetului general consolidat pe anul 2005 relevă faptul că veniturile colectate la bugetul general consolidat au reprezentat 30,3% din P.I.B, cu o creştere de 0,2 puncte procentuale în produsul intern brut față de anul anterior. **Cheltuielile bugetului general consolidat** pe anul 2005 au reprezentat 31,1% din PIB. La finele anului 2005, deficitul bugetului general consolidat a reprezentat 0,8% din produsul intern brut, generând un sold primar pozitiv de 0,26% din produsul intern brut, cu influențe favorabile asupra sustenabilității fiscale. Bugetul pe anul 2006 a fost rectificat de patru ori în lunile aprilie, iunie, august şi noiembrie. Primele două rectificări au vizat majorarea veniturilor cu 1,3 % din PIB si a cheltuielilor cu 3,3% din PIB, conducând la un deficit majorat de la nivelul de 0,5 % din PIB aprobat inițial, la 0,9% din PIB la rectificarea din luna aprilie si respectiv la 2,5% din PIB după rectificarea din luna iunie. Următoarele două rectificări bugetare din lunile august şi noiembrie au vizat creşterea veniturilor bugetare cu 0,82% din PIB şi a cheltuielilor bugetare cu 0,99% din PIB, deficitul bugetar menținându-se la acelaşi nivel ca pondere în produsul intern brut (2,5%%), deşi în valoare absolută acesta a înregistrat o creştere cu 539,4 milioane lei, în condițiile revizuirii pozitive a valorii nominale a produsului intern brut pe anul 2006.
Majorarea cheltuielilor a vizat alocarea de fonduri suplimentare pentru finanțarea unor proiecte sociale şi de investiții în domenii prioritare, printre care: transporturi şi construcții, educație şi cercetare, sănătate, administrație şi afaceri interne, muncă şi solidaritate socială, mediu şi gospodărirea apelor, apărare națională. O atenție specială s-a acordat pregătirii proiectelor publice finanțabile din fonduri structurale pentru perioada 2007-2013, pentru a evita eventualele probleme în accesarea acestora în anul 2007.

Tabelul nr.1.6

Indicatori	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Datoria guvernamentală %	24.7	24.3	23.8	20.7	18.0	15,2	15,1	14,6	14,6	14.3	14.1
Cheltuielile bugetare cu dobânzile %	3.8	3.2	2.2	1.6	1.3	1,2	1,1	1,0	1,0	0.9	0.8

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice; datele sunt calculate după metodologia ESA 95

Pentru perioada 2007-2010 obiectivele politicii bugetare vor fi formulate ținând seama de politicile publice sectoriale integrate într-un orizont multianual în contextul de strategie deja formulat:

- consolidarea politicilor cu privire la promovarea capitalului uman (învățământ, sănătate) ce vor asigura premise pentru realizarea unei economii durabile în domeniul forței de muncă;
- continuarea finanțării unor politici publice de ajustare structurală (transporturi, agricultură, industrie) pentru creşterea competitivității performanțelor economiei româneşti în context european şi mondial;
- finanțarea politicilor convergente cu cele promovate de Uniunea Europeană (infrastructura fizică, infrastructura pentru cercetare-dezvoltare, de mediu şi dezvoltare rurală);
- eficientizarea politicilor de acompaniament social (asistență socială, reforma sistemului public de pensii precum şi a sistemului de asigurări de sănătate).

Strategia bugetară pe termen mediu urmează să fie definitivată în perioada următoare.

Un element esențial pentru completarea viziunii economice pe termen scurt şi mediu îl reprezintă **ocuparea**. Îmbătrânirea demografică va influența în următorii ani populația activă şi populația ocupată. Urmând tendința manifestată de scădere a numărului persoanelor active şi ocupate care au peste 65 ani, aceasta grupă de vârstă va scădea cu aproximativ 50 mii persoane în perioada 2006-2010. Dacă în anul 2005 ponderea acestora în total populație activă era de 4,7%, în anul 2010 va

ajunge la 4,2%. Se aşteaptă ca atât rata de activitate cât şi cea a ocupării să se redreseze uşor după anul 2005.

Tabelul nr.1.7

Evoluția forței de muncă

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Ritm mediu 2006-2010 (%)
Populația activă *)	-1,6	1,4	-1,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2
Populația ocupată *)	0,0	0,2	-0,1	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4
Salariați	1,1	4,8	-1,9	0,5	0,5	0,4	0,3	0,1	0,4
Rata de activitate *)	62.4	63,2	62,4	62,4	62,6	62,7	62,8	63,0	
Rata de ocupare *)	57.8	57,9	57,7	57,8	58,1	58,3	58,6	58,8	
Rata şomajului BIM	7,0	8,0	7,2	7,0	6,9	6,7	6,5	6,4	

*) populația în vârstă de muncă (15-64 ani)

Sursa: Institutul Național de Statistică, Comisia Națională de Prognoză

În intervalul 2006 – 2010 se aşteaptă o creştere a ratei de ocupare a populației în vârstă de muncă (15-64 ani) cu 1,1 puncte procentuale (datorată în principal politicilor fiscale, politicilor de stimulare a creării întreprinderilor mici şi mijlocii, sporirii nivelului investiților străine şi creşterii competitivității) spre deosebire de anul 2005 când s-a înregistrat o scădere a ratei de ocupare a populației în vârstă de muncă (15-64 ani) față de anul 2004. Un aport deosebit în vor avea politicile orientate spre modernizarea agriculturii (restrângerea populației ocupate din această ramură şi creşterea numărului populației ocupate în celelalte ramuri) precum şi crearea unor locuri de muncă durabile şi performante şi a unui echilibru între flexibilitatea ocupațională şi securitatea locului de muncă. Populația ocupată în sectorul public va înregistra în perioada 2006-2010 o tendință de scădere ajungând la 16,9% din total populației ocupate față de 21,0% în anul 2005. Populația ocupată din sectorul privat va continua trendul crescător, în anul 2010 urmând să fie cu 6,5% mai mare decât în anul 2005. Rata şomajului BIM va înregistra o evoluție descendentă, estimându-se o rată de 6,4% în anul 2010. Aceasta scădere va fi posibilă datorită implementării mai eficiente a politicilor ocupării forței de muncă, chiar dacă programul de reforme structurale va menține presiune asupra pieței muncii.

Dinamica productivității muncii a fost superioară celei a produsului intern brut în perioada 2000-2005. Pentru perioada 2006-2010, se estimează creşteri ale productivității sub cele ale produsului intern brut ca efect al măsurilor active de ocupare care au ca scop majorarea ratei de ocupare corespunzător țintei Lisabona.

Tabelul nr.1.8

Dinamica productivității muncii şi a salariului real

(modificări procentuale anuale)

Indicatori	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Ritm mediu 2006-2010 (%)
Productivitatea muncii (PIB/pers.ocupată)	5,3	9,2	4,2	6,5	6,2	6,0	5,6	5,3	5,9
Salariul real	10,8	10,5	14,3	6,4	6,5	7,9	5,5	5,3	6,3

Sursa: Institutul Național de Statistică, Comisia Națională de Prognoză